

Som eksempel kan nævnes, at en kommunal myndighed har givet tilladelse til en udledning direkte til et vandområde inden for et vist tåleniveau. Efterfølgende viser det sig, at den tilladte udledning påvirker vandområdet sådan, at der opstår en (ikke-forventet) skade på vandområdet. Skadevolderen kan ikke gøres ansvarlig, hvis denne godtgør, at den skadevoldende forurening var tilladt, og at der i øvrigt ikke er udvist uforsvarlig adfærd.

Det er desuden muligt, jf. artikel 8, stk. 4, litra b) at lempe det ubetingede offentligretlige ansvar for miljøskader sådan, at der ikke er ansvar i de tilfælde, hvor den ansvarlige kan godtgøre, at der ikke foreligger fejl eller forsømmelser (omvendt bevisbyrde), og at skaden er sket som følge af emissioner eller aktiviteter eller anvendelse af produkter, som ikke ansås for at ville forårsage miljøskader på det tidspunkt, hvor emissionen eller aktiviteten fandt sted (udviklingsskader). Den omvendte bevisbyrde, som er et krav efter direktivet, betyder, at det er skadevolderen, der skal godtgøre, at skaden ikke skyldtes uforsvarlig adfærd. Et eksempel på en udviklingsskade kunne være, at et jordforbedringsmiddel, der indeholder kemiske stoffer, anvendes på landbrugsjord. Der sker en udvaskning til et nærliggende vandløb, hvor det viser sig at have muterende effekt, som påvirkede den økologiske balance i vandløbet, hvor en beskyttet fiskeart (snæbelen eller flodlampretten) lever med det resultat, at der indtræder en miljøskade i form af, at bestanden uddør eller beskæres betragteligt. Jordforbedringsmidlet ansås ikke for at have en sådan muterende (økotoksologisk) effekt på det tidspunkt, hvor aktiviteten fandt sted.

Direktivet giver derudover mulighed for at fastsætte nationale regler om fordeling af ansvaret som følge af et offentligretligt påbud i tilfælde af flere mulige ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade, navnlig med hensyn til fordelingen af ansvaret mellem producenten og brugeren af produktet. Dette muliggør nationale regler, hvorefter eksempelvis den, der anvender et produkt f.eks. et pesticid, »alene« bærer et offentligretligt ansvar for skader som følge af håndteringen af produktet, mens producenten bærer et offentligretligt ansvar for skader som følge af produktets særlige egenskaber (udviklingsskader) og for fejl ved produktet. Som eksempel kan nævnes, at en miljøskade opstår som følge af, at brugeren vælter en åben beholder med 100 l koncentreret pesticid ved en bræmme til et relativt stillestående vandløb. Bræmme og vandløb forurenes med den konsekvens, at alt levende i vandløbet dør på en 100 m lang strækning – ansvaret for miljøskaden er bruge-

rens. Modsat - et pesticid spredes i fuld overensstemmelse med anvendelsesforskrifterne, men som følge af en defekt ved produktet dør alle redebyggende fugle i læhegnene langs det sprøjtede areal alligevel – ansvaret er producentens.

1.2.4. Anmeldelse og afværgelse af overhængende fare for miljøskade og yderligere miljøskade

Direktivet stiller krav om, at hvis en miljøskade endnu ikke er indtrådt, men der er overhængende fare for en sådan skade, skal den ansvarlige omgående træffe de nødvendige forebyggende foranstaltninger. Direktivet fastlægger ikke nærmere, hvad disse forebyggende foranstaltninger kan bestå i.

Direktivet indeholder endvidere regler om den ansvarliges forpligtelse til at underrette den kompetente myndighed om alle relevante aspekter af situationen, og under alle omstændigheder, hvis den overhængende fare ikke afværges på trods af de forebyggende foranstaltninger, og mulighed for myndighederne til at indhente supplerende oplysninger, påbyde eller give instrukser om hvilke forebyggende foranstaltninger, den ansvarlige skal træffe og til selv efter eget valg at foretage forebyggende foranstaltninger.

Direktivet indeholder desuden krav til, hvordan en indtruffet miljøskade skal afhjælpes efter direktivets bilag II. Disse regler fremgår af miljøskadeloven og dennes bilag 2, de almindelige bemærkninger punkterne 1.2.3. og 2.4 og bemærkningerne til § 22, stk. 1.

1.2.5. Den ansvarliges forpligtelse til at bære omkostningerne

Den ansvarlige er forpligtet til at bære omkostningerne forbundet med de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger, herunder til myndighedens sagsbehandling og til at stille sikkerhed for myndighedens omkostninger. Direktivet indeholder dog ingen forpligtelse til at være forsikret eller lignende.

1.2.6. Anmodning om foranstaltninger og klageprocedure

Direktivet indeholder krav til de nationale myndigheders kompetencer som f.eks. hjemmel til at meddele påbud om undersøgelser og om forebyggende og afhjælpende foranstaltninger og ret til at foretage selvhjælpshandlinger. Der er i den sammenhæng krav til de kompetente myndigheders sagsbehandling, som f.eks. krav om høring.

Efter direktivet skal det under visse betingelser være muligt at rejse en sag for de kompetente myndigheder og at få prøvet de kompetente myndigheders afgørelser i forbindelse med behandlingen af sager om miljøskader eller overhængende fare for miljøskade.